NACIONALINĖ SPORTO AGENTŪRA

Sporto medicinos situacijos vertinimas: Lietuvos sporto šakų federacijų ir organizacijų atvejis

dr. Aurelijus Domeika
aurelijus.domeika@ltusportas.lt
+370 640 25419

Tikslas:

Įvertinti sporto federacijų patirtį ir poreikius sporto medicinos srityje Lietuvoje, ypatingą dėmesį skiriant periodiniams sportininkų sveikatos tikrinimams, aukšto meistriškumo sportininkų sporto medicinos paslaugoms, traumų prevencijai, reabilitacijai po traumų, sporto medicinos gydytojų ir kitų specialistų prieinamumui, sportininkų aptarnavimui treniruočių stovyklų ir varžybų metu bei pačių federacijų indėliui užtikrinant šias paslaugas.

Apklausos turinys

Anketą sudarė 4 dalys:

- bendra informacija;
- dabartinės sporto medicinos situacijos vertinimas;
- federacijos vaidmuo ir praktika sporto medicinos srityje;
- esamos sporto medicinos sistemos palyginimas su ankstesniu modeliu.

Apklausoje dalyvavo 27 sporto federacijos

Apklausos laikotarpis: 2026 metų balandžio 22d. – gegužės 11 d.

Pagrindiniai tyrimo rezultatai:

1. Daugiau nei 60 proc. Lietuvos sporto federacijų vertinimu sporto medicinos situacija Lietuvoje nėra tinkama.

2. Daugiau nei pusė sportininkų ir trenerių nėra informuoti arba nežino apie traumų prevencijos programas.

3. Pagrindiniai sporto federacijų išsakyti iššūkiai:

- sporto medicinos gydytojų, psichologų trūkumas;
- traumų prevencijos, išsamių sportininkų tyrimų būtinybė;
- skubus gydymas atsitikus sveikatos problemoms.

Rezultatai: Bendra informacija

Sporto medicina reikalinga visame sportininko rengimo procese – nuo talentų ugdymo iki aukščiausio meistriškumo lygio.

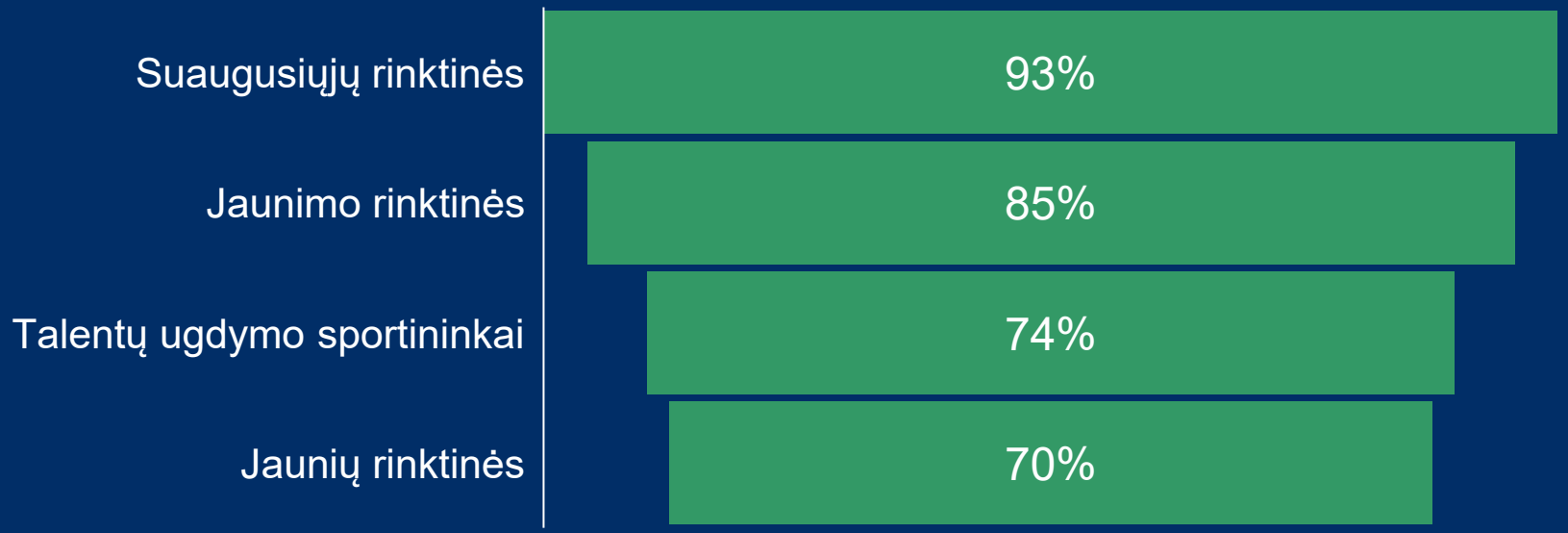

Rezultatai: Dabartinės sporto medicinos situacijos vertinimas

Federacijų vertinimai rodo, kad nė vienas sporto medicinos sistemos aspektas nebuvo vertinamas itin palankiai.

Rezultatai: Dabartinės sporto medicinos situacijos vertinimas

Periodinių (3 kartus per metus) sportininkų sveikatos tikrinimų **prieinamumą** Lietuvoje.

Periodinių (3 kartus per metus) sportininkų sveikatos tikrinimų **kokybę**.

Aukšto meistriškumo sportininkams reikalingų sporto medicinos paslaugų prieinamumą Lietuvoje.

Dabartinės periodinių (3 kartus per metus) sportininkų sveikatos tikrinimų sistemos atitikimą jūsų federacijos sportininkų...

Reabilitacijos po traumų prieinamumą sportininkams.

Sporto medicinos gydytojų prieinamumą jūsų sporto šakai.

Kitų sporto medicinos specialistų (kineziterapeutų, masažuotojų, mitybos specialistų ir kt.) prieinamumą jūsų sporto šakai.

Dabartinės sporto medicinos sistemos tinkamumą jūsų sporto šakos specifikai.

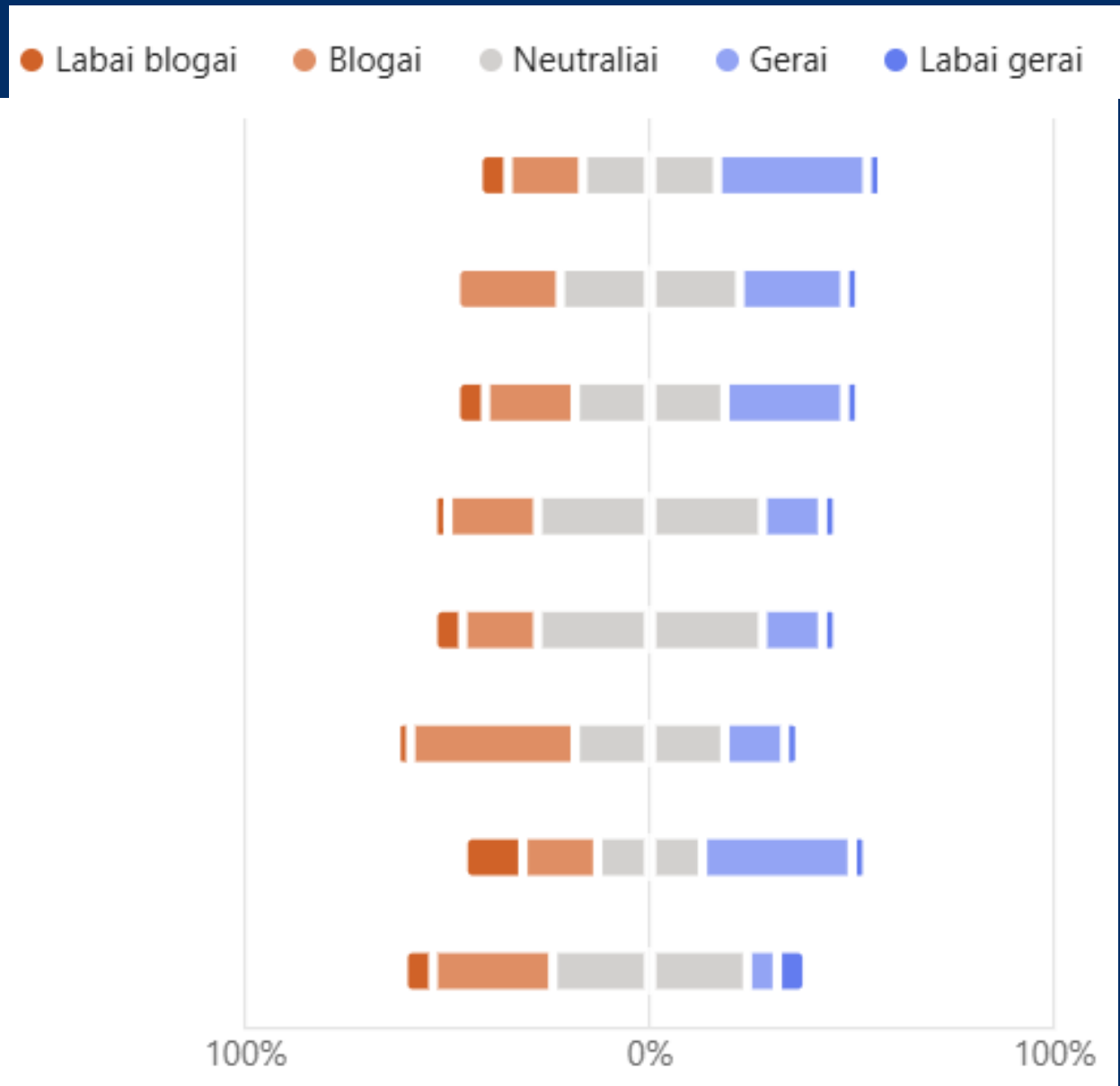

Rezultatai: Dabartinės sporto medicinos situacijos vertinimas

Daugelis federacijų atsakė, kad sportininkams tik iš dalies arba nepakanka medicininio aptarnavimo treniruočių stovyklų ir varžybų metu.

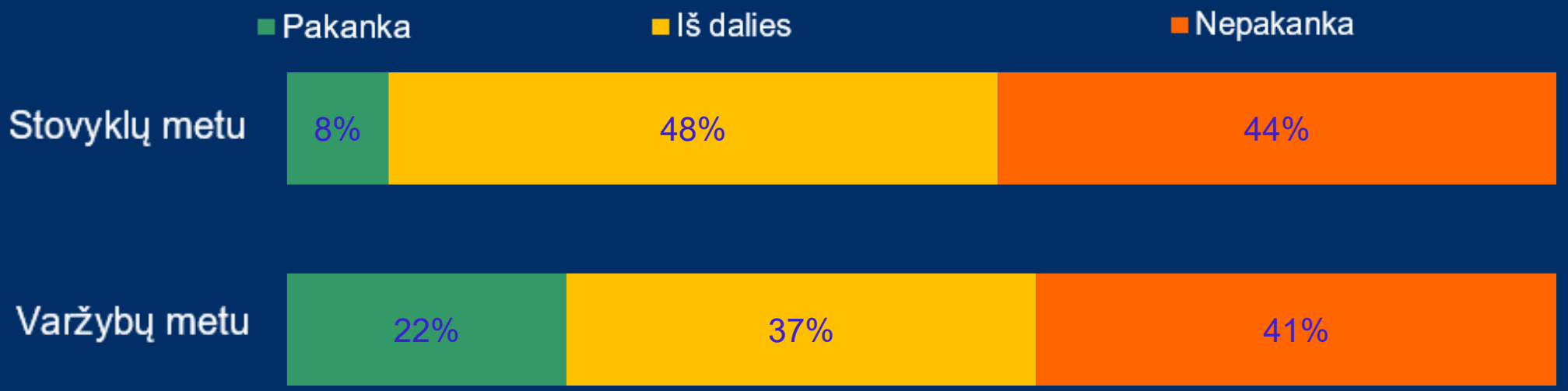

Rezultatai: Dabartinės sporto medicinos situacijos vertinimas

Traumų prevencijos programų situacija:

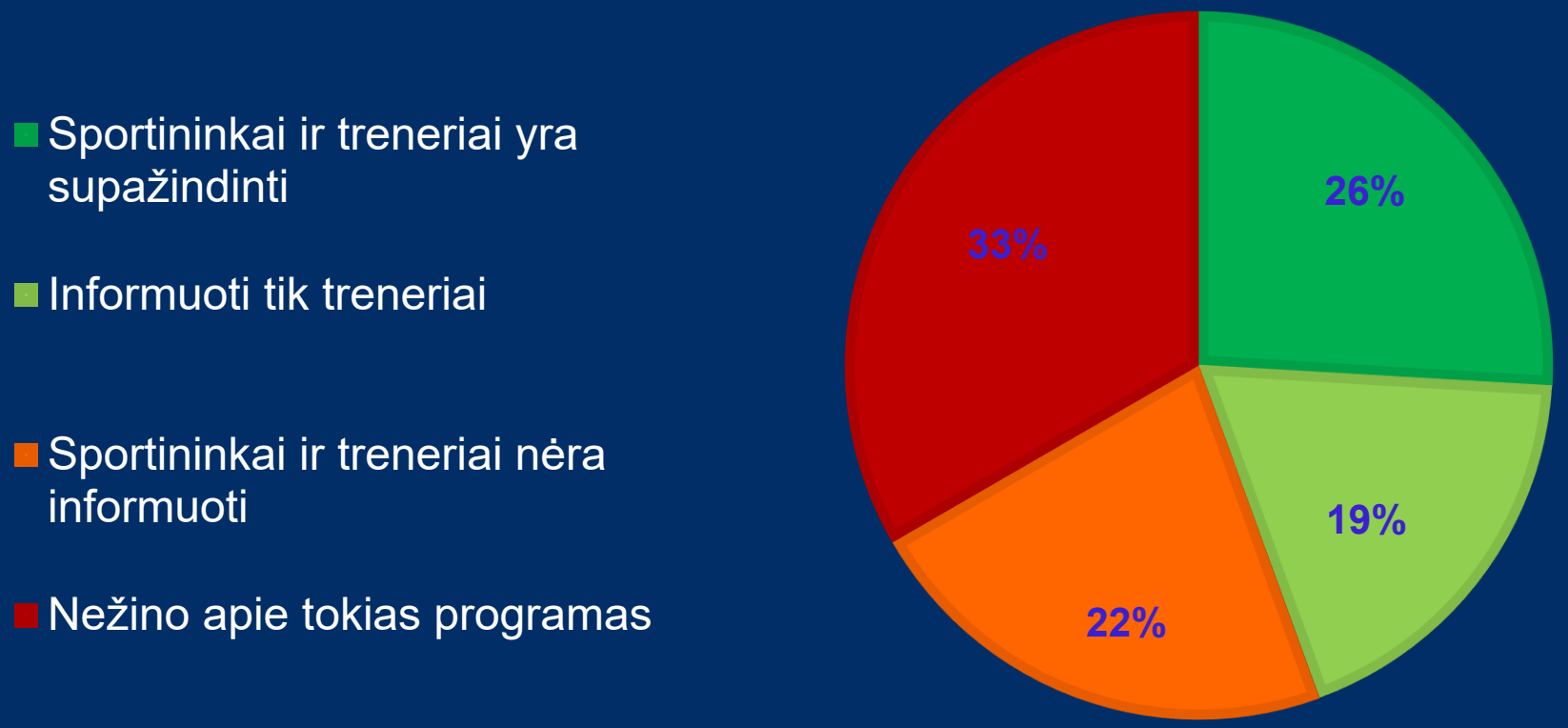

Dabartinės sporto medicinos situacijos vertinimas Rekomendacijos:

1. Regioninės sporto medicinos stiprinimas, vieninga – sistematizuota spotininkų stebėsena.

2. Sporto medicinos specialistų kiekio didinimas, kuris užtikrintų medicinos specialistų paslaugas treniruočių ir varžybų metu.

3. Traumų prevencija ir diagnostika turi būti pritaikyta skirtingo amžiaus ir skirtingo meistriškumo sportininkams. Aukšto meistriškumo sportininkams taikomos individualizuotos programos.

Rezultatai: Federacijos vaidmuo ir praktika sporto medicinos srityje

Federacijų finansinė našta

Dalis sporto medicinos paslaugų organizavimo tenka pačioms federacijoms.

Daugiau nei pusė sportininkų (56 proc.) bent kartais moka už sporto medicinos paslaugas savo lėšomis.

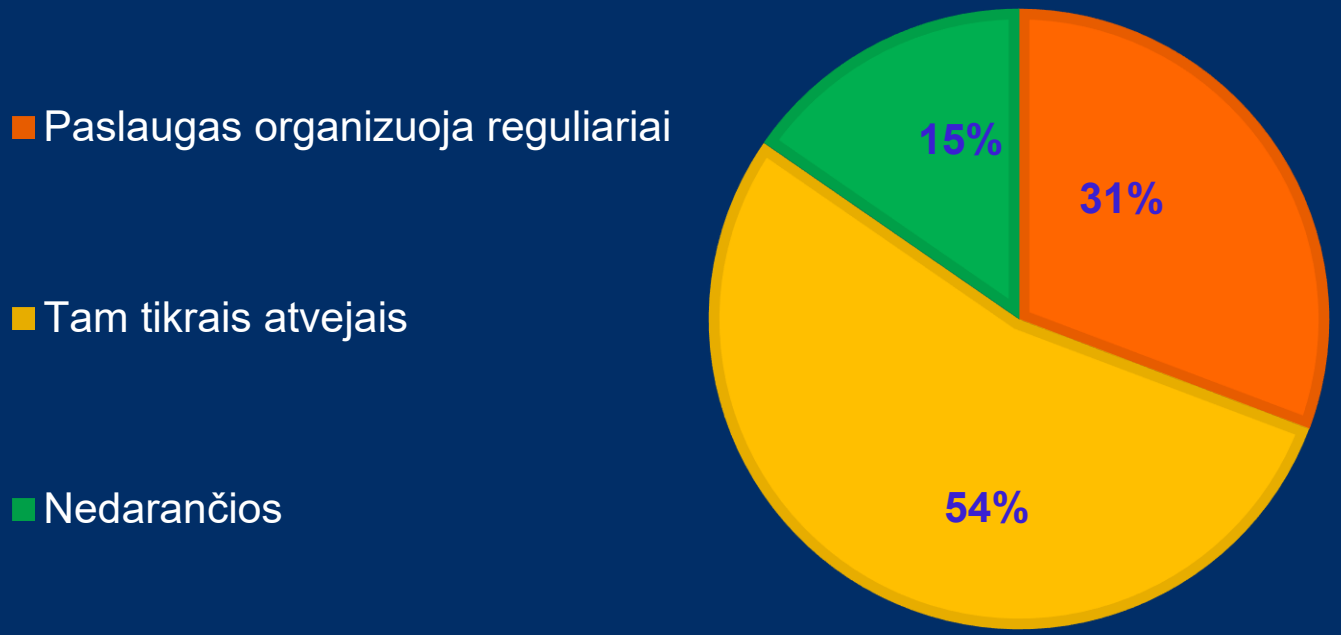

Rezultatai: Federacijos vaidmuo ir praktika sporto medicinos srityje

Periodiniai sveikatos tikrinimai dažniausiai atliekami:

Kitos sporto medicinos paslaugos dažniausiai atliekamos:

Federacijos vaidmuo ir praktika sporto medicinos srityje Rekomendacijos:

1. Sudaryti „žaliuosius koridorius“ aukšto meistriškumo sportininkams. Tai padėtų užtikrinti savalaikę, profesionalią sporto medicinos specialisto konsultaciją.

2. Finansavimo didinimas aukšto meistriškumo sportininkų medicinos aptarnavimui;

3. Sukurti standartizuotą aukšto meistriškumo sportininkų testavimo sistemą.

Rezultatai: Esamos sporto medicinos sistemos palyginimas su ankstesniu modeliu

Palyginti esamą sporto medicinos sistemą su ankstesniu modeli, kai olimpinių sporto šakų sportininkų aptarnavimas buvo susijęs su Lietuvos olimpinio sporto centro sistema, nepavyko nes tik 26 proc. apklaustųjų galėjo palyginti šias sistemas.

Atsakiusieji pasisakė, kad sunku atsakyti (52 proc.), panaši (26 proc.), blogesnė (19 proc.), geresnė (4 proc.).

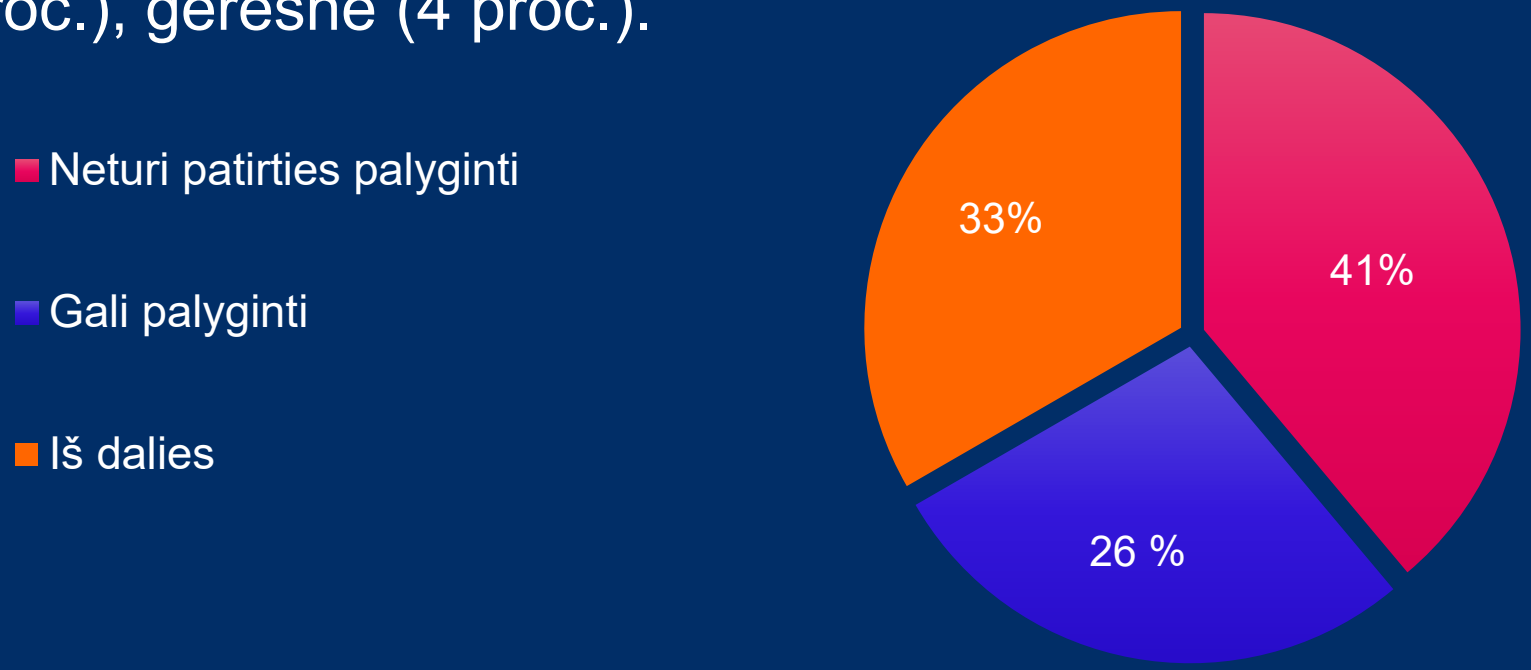

Apklausos išvados:

1. Apklausa atskleidžia, kad Lietuvos sporto medicinos sistema sporto federacijų vertinimu šiuo metu yra orientuota daugiausia į formalų periodinių sveikatos patikrinimų vykdymą, tačiau nepakankamai užtikrina nuoseklią aukšto meistriškumo sportininkų priežiūrą.

2. Federacijos susiduria su sporto medicinos specialistų trūkumu, nepakankamu finansavimu, ribotu paslaugų prieinamumu ir būtinybe pačioms organizuoti bei finansuoti reikšmingą dalį sporto medicinos paslaugų.

3. Ypač ryškus poreikis savalaikėms sporto medicinos gydytojų, kineziterapijos, reabilitacijos, sporto psichologijos paslaugoms, taip pat sistemingam traumų prevencijos bei pagal sporto šaką individualizuotam sportininkų stebėsenos modeliui.

Siūlymas 1:

1. Didinti sporto medicinos specialistų prieinamumą valstybinėse gydymo įstaigose ir privačiose klinikose.

Federacijos galėtų / turėtų sudaryti sutartis su valstybinėmis gydymo įstaigomis ar privačiomis klinikomis. Tai padėtų užtikrinti savalaikę, profesionalią sporto medicinos specialisto konsultaciją.

Nacionalinė sporto agentūra administruoja sporto medicinai skirtą finansavimą. Federacijos šiuo metu sporto medicinai ir mokslui skiria 3 proc. nuo gaunamo metinio finansavimo.

Siūlymas 2:

2. Sudaryti standartizuotą aukšto meistriškumo sportininkų testavimo sistemą.

Standartizuota, individualizuojant pagal sporto šaką, aukšto meistriškumo sportininkų testavimo sistema nustatytų didžiausias traumų rizikas, pateiktų rekomendacijas treniruočių procesui bei palengvintų sportininko grįžimą į aktyvų sportą po traumos.

Nacionalinė sporto agentūra galėtų inicijuoti sistemos sukūrimą.

Siūlymas 3:

3. Skatinti sportininkus, trenerius ir organizacijų vadovus naudotis traumų prevencijos programomis.

Sportininkų rengimo centruose, bendro ugdymo mokyklose, sporto gimnazijose mokiniams traumų prevencijos programos turėtų būti privalomos, kad išmoktų ankstyvame amžiuje taisyklingų judesių atlikimo.

Nacionalinė sporto agentūra adaptavusi Europos apatinių galūnių traumų prevencijos programą.

NACIONALINĖ SPORTO AGENTŪRA

Ačiū

dr. Aurelijus Domeika

aurelijus.domeika@ltusportas.lt

+370 640 25419